

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА**

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по стопански науки и управление
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за
програмна акредитация на докторска програма „Икономика
и управление (индустрия)” от професионално направление
3.7 „Администрация и управление“, област на висше
образование 3. „Социални стопански и правни науки“, във
Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Икономика и управление (индустрия)” от професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, област на висше образование 3. „Социални стопански и правни науки“, във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”.

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското

пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 85, ал. 1 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ (ИНДУСТРИЯ)” ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.7

„АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ“.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКИ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	04.03.2021 г.(Протокол № 7)
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	17.03.2022 г.(Протокол № 6)
3.	Извършено посещение на ЕГ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	26.10.2022 (Протокол №35)
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	23.11.2022 (Протокол №39)
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет Експертна група по процедурата е в състав:

1. Доц. д-р Теодор Атанасов, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – ръководител на ЕГ
2. Доц. д-р Десислава Серафимова, Икономически университет - Варна – член на ЕГ
3. Докторант Цветелина Иванова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: Д-р Алекс Орешков

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ е получила програмна акредитация от НАОА през 2015 г. (Протокол № 18/17.06.2015 на ПКЧУ на НАОА) с обща оценка 9.23 (девет цяло и двадесет и три стотни) и срок на валидност на акредитацията от шест години. ВСУ получава програмна акредитация за ПН 3.7 „Администрация и управление“ с решение на ПКЧУ на НАОА (Протокол No 31 от 03.09.2014 г.). Получената оценка е 9,30 и срок на валидност на акредитацията до следващата акредитация на ПН 3.7, съгласно графика по чл. 81 ал. 2 от ЗВО.

Обучаващо звено на докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ е катедра „Администрация, управление и политически науки“ (АУПН), която е структурно звено на факултет „Международна икономика и администрация“ (МИА) на ВУ.

В обобщен вид, състоянието на докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ от професионално направление 3.7 „Администрация и управление“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ през оценявания период е представено в таблицата по-долу:

Състояние на докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ за периода 2016 – 2021 г.

Показатели	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Общо
1. Обявени места за прием в докторската програма	-	-	-	-	-	-	-
2. Приети докторанти – общо, в т. ч.	3	3	3	5	-	3	17
редовна форма	-	-	-	-	-	-	-
задочна форма	-	-	-	-	-	-	-
самостоятелна подготовка	3	3	3	5	-	3	17
3. Обучавани докторанти – общо, в т.ч.	9	8	8	9	7	8	X
редовна форма	-	-	-	-	-	-	-
задочна форма	-	-	-	-	-	-	-
самостоятелна подготовка	9	8	8	9	7	8	X
4. Защитили докторанти	1	5	4	-	-	1	11

5. Докторанти, отчислени с право на защита	-	-	-	-	2	2	4
6. Докторанти, отчислени без право на защита	-	-	-	1	-	-	1
7. Прекъснали докторанти	-	-	-	-	-	-	-
8. Докторанти, продължили академична кариера след успешно защитени дисертационни трудове	-	2	2	-	-	1	5

При предходната акредитация на докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“, Постоянната комисия по стопански науки и управление при НАОА дава две препоръки:

Препоръка 1. Да се уеднакви минималният брой кредити за допускане до защита при трите форми на обучение по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“. Срок: 31 декември 2015 г.

С Решение на АС (Протокол № 8/13.05.2016 г.) е утвърдено уеднаквяване на броя на кредитите за всички форми на обучение, като докторантите натрупват минимум 80 кредита. В последствие, с промяна в Наредбата на ВСУ за придобиване на ОНС „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ (Протокол № 7/01.02.2019 г. на АС), докторантите натрупват минимум 60 кредита. Предвидено е, докторантите по тяхно желание, да могат да положат допълнителни изпити, да напишат повече от три глави на дисертационното изследване, както и да планират други дейности по съответните модули, което да им донесе допълнителни кредити, над минимално изискуемите за всички форми на обучение. По този начин, индивидуалните планове на докторантите за всички форми на обучение са с еднакъв минимален брой минимални кредити, но могат да бъдат с различен максимален брой кредити, в зависимост от това какво е планирано и съответно отчетено в тези планове.

ПКСНУ счита, че препоръката е изпълнена.

Препоръка 2. Изследванията на докторантите да се насочат към икономически и управленски проблеми в областта на индустрията. Срок: постоянен

От предоставения списък на докторанти и темите на техните дисертационни трудове е видно наличието, наред с теми, свързани със сектор „Индустрия“ и на теми, които са в други тематични области, като туризъм, маркетинг, регионално развитие и социални дейности.

ПКСНУ счита, че препоръката се изпълнява частично.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

1.1.1.

Обучението в ДП „Икономика и управление (индустрия)“ се организира съобразно държавните изисквания и приетите вътрешнонормативни актове на ВСУ, регламентиращи подготовката на докторанти – ЗВО, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му, Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторанти, Наредба за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на ВСУ, Работната програма на факултет „Международна икономика и администрация“ в изпълнение на Стратегията за развитие на ВСУ през периода 2018-2022 г., Работна програма на ПН 3.7 „Администрация и управление“ в изпълнение на Стратегията за развитие на ВСУ през периода 2018-2022 г. и е в съответствие с утвърдените мисия, цели и задачи, залегнали в основните стратегически документи на ВСУ - Стратегията за развитие на ВСУ през периода 2018 – 2022 година и Мандатната програма на Ректорското ръководство за периода 2019-2023 година.

1.1.2.

ВСУ има разработена система за управление на качеството в съответствие с ISO 9001:2015. Утвърдени са основните процеси, които в най-голяма степен влияят на качеството на образователния продукт, като за измерване на ефективността на системата за качество са приети и периодично актуализират процесни карти за основните процеси.

Поддържането на университетската СУК се основава на периодични вътрешни одити, които се извършват от обучени вътрешни одитори - членове на академичния състав, представители на студентската общност и браншовите настоятелства по професионални направления.

Вътрешните одити се извършват по утвърден от Ректора график, като всяко звено на ВСУ подлежи на одитиране веднъж годишно. Резултатите от проведените одити се оповестяват и обсъждат на заседания на Катедрени и Факултетни съвети. През периода 2016- 2021г. са планирани и проведени седем вътрешни одита на съответствието на университетската Система за управление на качеството. Обект на одит са всички катедри и професионални направления, в т.ч. докторските програми и ДП Икономика и управление (индустрия), като няма констатирани несъответствия.

Обучението в ДП „Икономика и управление (индустрия)“ е подчинено на принципите, залегнали в университетската система за качество, като е отчетена спецификата на докторската програма. Спецификата на докторската програма

съответства на профила на първичното звено – катедра „Администрация, управление и политически науки“.

1.1.3.

Обвързаността на учебната и научната дейности е залегнала в основни вътрешнонормативни документи - Наредба за академичния състав, Наредба за научноизследователска дейност и Наредба за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на ВСУ. Ежегодно се разработват план и отчет за НИД на ниво преподавател, катедра, факултет и университет. На всеки докторант е осигурена възможност за участие в организирани от ВСУ научни конференции и научни мероприятия, които са част от образователния продукт, осигуряващ връзка между научни резултати и обучение. Инструменти за осъществяване на взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма са и разработените от академичната колегия на ПН 3.7 „Администрация и управление“ академични ръководства с правила за разработване на проекти за зачисляване в докторантура на самостоятелна форма на обучение, дисертации, автореферати към дисертационни трудове, както и организирани специализирани обучения на докторантите.

1.1.4.

Във ВСУ има действащ „Етичен кодекс за академично единство и функционираща Комисия за академична етика.

ВСУ разполага със специализиран софтуер със свободен достъп за проверка за плагиатство при разработването на курсови проекти, реферати, дипломни работи, магистърски тези, дисертации и др. Приети и оповестени са, в т.ч. за ПН 3.7 „Администрация и управление“, правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

През последните пет години няма санкционирани за изпитни измами и плагиатство.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 1:

По 1.1.1. Обучението в ДП „Икономика и управление (индустрия)“ е организирано в съответствие с мисиите, целите и задачите на ВСУ и изискванията на държавните и вътрешните нормативни актове, свързани с обучението в ОНС „доктор“.

По 1.1.2. Обучението в ДП „Икономика и управление (индустрия)“ е подчинено на принципите, залегнали в университетската система за качество, като е отчетена спецификата на докторската програма. През периода 2016 г. – 2021 г. са планирани и проведени седем вътрешни одита на съответствието на университетската Система за управление на качеството. Обект на одит са всички катедри и професионални направления, в т.ч. докторските програми и ДП Икономика и управление (индустрия), като няма констатирани несъответствия.

По 1.1.3. Във ВСУ са налице нормативни условия за обвързаност на учебната и научната дейност. На всеки докторант е осигурена възможност за участие в

организираните от ВСУ научни форуми, които са част от образователния продукт, осигуряващ връзка между научни резултати и обучение.

По 1.1.4. Във ВСУ е приет и публично оповестен Етичен кодекс. Регламентирани са процедури за предотвратяване и санкциониране на академични измами и плагиатство. През оценявания период не са констатирани и документирани случаи на изпитни измами и плагиатство от страна на обучаващите се докторанти по оценяваната ДП.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

2.1.1.

ДП „Икономика и управление (индустрия)“ е разработена в съответствие с целите на ВО, дефинирани от Съвета на Европа. Резултатите от обучението и квалификацията са определени съгласно квалификационната рамка на Европейското пространство за ВО, Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот, Националната квалификационна рамка на Р България и съобразно натрупания опит на академичния състав от ПН 3.7 в обучението на докторанти. По този начин се съчетават традициите на висшето училище с новите направления в развитието на науката.

Очакваните резултати от обучението са описани ясно, предлаганите учебни дисциплини кореспондират с ПН 3.7 и осигуряват постигане на целите на ДП, свързани с формиране на умения за самостоятелни научни изследвания, научно-преподавателска дейност, консултантска и експертна дейност в бизнес организации.

2.1.2.

Процесите по разработване, одобряване и прилагане на учебната документация са нормативно регламентирани в Правилника за дейността на ВСУ. Организацията и стандартите за разработването, одобрение, прилагане и актуализиране на учебната документация по докторските програми са подробно описани в Наредба 12 на ВСУ за придобиване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“. Процедурите за прием и обучение по всички докторски програми на ВСУ и за защита на дисертационни трудове, вкл. за ДП „ИУ (индустрия)“, са достъпни на интернет страницата на университета. Във ВСУ е създадено специално звено – Институт за обучение на докторанти, което има организационни и координиращи функции в процесите по набиране и обучение на докторанти.

Документите се изготвят от обучаващата катедра, приемат се на КС, ФС и АС. Катедра „Администрация, управление и политически науки“ периодично анализира и обновява учебната документация на ДП. В рамките на наблюдавания период най-съществена актуализация на учебната документация е направена през 2015-2016 г. след проведени поредица от проучвания на образователния пазар в страната, чиито основни резултати са публикувани в Сборник с резултати по проект „Актуализация на уч. документация“.

Мнението на потребителите на кадри и други заинтересовани страни е отразено при актуализацията на учебната документация чрез отчитане резултатите от проведени анкетни проучвания на интереса на работодателите, проучвания за изследване на компетентностни профили, след регулярно провеждани разговори със защитили докторанти, които са се реализирали като университетски преподаватели, бизнес консултанти, експерти в организации от бизнеса и структури на гражданското общество.

При анализирането и обновяването на учебната документация участват всички заинтересовани лица – докторанти, академичен състав, потребители на кадри. Основната форма, чрез която се гарантира регулярното им участие, е сформираното Браншово настоятелство към ПН 3.7, включващо над 20 работодатели, които подкрепят образователния процес във ВСУ чрез различни активности, една от които е изготвянето на учебна документация.

2.1.3.

Учебната документация по ДП включва т.нар. „базов учебен план“ и изпитна програма за конкурс за прием на докторанти. Ръководството на ВСУ е решило да не разработва квалификационна характеристика и „класически“ учебен план по докторските програми, при които има обучение само в свободна форма, каквато е ДП „ИУ (индустрия)“. Типичната информация за една квалификационната характеристика, е представена в Доклада-самооценка и включва главна цел и подцели, специфика на ДП, очаквани резултати от обучението и възможности за професионална реализация на докторантите. Базовият учебен план е структуриран в две части – общоуниверситетска и специфична за докторската програма по ПН 3.7. В общоуниверситетската част са включени общи за всички докторанти дисциплини и изпити по методология на научните изследвания, чуждоезикова компетентност и обучение относно формиране на умения за публикационна дейност, разработване на презентации, научно-комуникативни умения, научно ръководство на дипломанти. Специфичната част отразява особеностите на ДП и включва дисциплини и изпити по проблеми на научната специалност и формиране на умения научноизследователска дейност в сферата на дисертационното изследване.

Докторантът и научният му ръководител изготвят индивидуален учебен план, който конкретизира работата по модули и години за целия период на обучение. В първия модул са включени дисциплини от общоуниверситетската част на базовия

план, носещ максимален брой 3 кредита. Вторият модул се нарича „специализиращ“ и се отнася за работата на докторанта по дисертацията, научноизследователската му дейност и участието в педагогическата дейност на катедрата. В него се включват курсове и изпити по научната специалност на ДП и по темата на дисертационното изследване (6 кредита). Следващият модул е „педагогически и научноизследователски“ и обхваща преподавателска дейност (3 кредита), научноизследователска дейност (3 кредита) и публикационна дейност (10 кредита). Последният модул обхваща дейности по подготовка и защита на дисертационния труд (90 кредита). Общо за срока на обучение се изискват минимум 60 кредита за докторантите от всички форми на обучение, при максимален възможен брой 115 кредита.

2.1.4.

Проучвания за заинтересованост на работодателите към образователните програми на ВСУ, вкл. към ДП, се правят на общоуниверситетско ниво в рамките на кандидат-студентския прием. В преобладаващата си част те са насочени към ОКС „бакалавър“ и „магистър“, но резултатите от тях са ориентир и за ДП. По ОП „РЧР“ (2007-2013) е реализиран проект „Актуализиране на учебната документация и учебния процес във ВСУ в съответствие с изискванията на пазара на труда“. В него е направено проучване и прогноза на необходимостта от специалисти по „Бизнес администрация и мениджмънт“ и „ПА и мениджмънт“ и са проведени срещи с работодатели за дефиниране на несъответствия в учебните планове и програми съобразно изискванията на пазара на труда. Създаден е профил на компетенциите за посочените специалности и резултатите от изследването са публикувани в сборник (2015 г.).

Във ВСУ ежегодно се провеждат маркетингови проучвания на образователния пазар (в т.ч. за ОНС „доктор“) и пазара на труда от експерти на сектор „Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием“ и резултатите се обсъждат на КС, ФС и АС. Провеждат се анкети за обратна връзка с работодатели при приключване на учебната практика на студентите. Във ВСУ се провеждат срещи между работодатели, студенти и преподаватели чрез инициативите „Експерти и студенти – партньорство за конкурентоспособност“ и „Дни на кариерата“.

Във ВСУ са сключени 85 споразумения с бизнес и публични организации за сътрудничество, обучение и практика (над 50 от които се отнасят и за ПН 3.7). Настоятелството на ВСУ и посоченото вече браншовото настоятелство към ПН 3.7 поддържат контакти с потребителите на кадри от държавни и общински структури от региона и с частните фирми, което също служи за основа при актуализиране на учебната документация на ДП „ИУ (индустрия)“.

2.1.5.

Във ВСУ се правят анализи и съпоставки между ДП „ИУ (индустрия)“ и аналогични ДП в други висши училища в България и в чужбина. ВСУ посочва

сравнения с ДП със същото наименование, акредитирани в ПН 3.7 в 2 български университета и в ПН 3.8 в 5 университета, както и с ДП, назовани по различен начин, но със сходни характеристики, предлагани от 10 български университета. Посочена е информация за правено сравнение със съпоставими ДП в чужбина. Въпреки създадените възможности за мобилност, през оценявания период няма осъществени мобилности, защото обучаваните докторанти са в самостоятелна форма на обучение и 88,8% от тях са чужденци, провеждащи изследванията си в собствените си страни.

2.1.6

Наблюдението, контролът и оценката на състоянието на документацията по докторските програми във ВСУ се осъществяват на ниво КС, ФС и АС. След приемане на учебната документация от първично звено, тя се разглежда и утвърждава на следващите нива. Регулярен мониторинг и контрол на документацията на ДП се извършва също чрез ежегодни вътрешни одити. Институтът за обучение на докторанти във ВСУ осъществява административното обслужване, методическо подпомагане и координация на процесите по ДП. Сред неговите основни функции са документно и административно осигуряване на целия процес по обучение на докторанти, подпомагане на организационно-публикационната им дейност, носи отговорност съвместно с Технологичния институт на ВСУ за информационна безопасност на научните журита, служи за връзка с национални и международни организации и контролиращи структури, вкл. и за целите на акредитация. Контролът по процедурите, предвидени в Наредба 12 за обучение на докторанти, се осъществява от директора на Института за обучение на докторанти, който е на пряко подчинение на Ректора на ВСУ.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 2:

По 2.1.1. ДП „ИУ (индустрия)“ е разработена и се актуализира учебна документация в съответствие със съвременните постижения на науката и особеностите на европейското и националното образователно пространство, в която са описани очакваните резултати от обучението.

По 2.1.2. Във ВУ са създадени стандарти и организация за разработване, анализиране и обновяване на учебната документация. Обучаващата катедра периодично я актуализира, като в рамките на наблюдавания период най-съществени промени са направени през 2015-2016 г. в резултат на специално реализиран проект. Процесът се осъществяват с участие на докторанти, академичен състав и потребители на кадри.

По 2.1.3. ДП „ИУ (индустрия)“ е представена с учебна документация, която задава ясни цели, приоритети, задачи и конкретно съдържание на образователните и научни дейности в обучението на докторантите, като извежда професионалните компетентности, които те ще придобият.

По 2.1.4. С оглед подпомагане реализацията на докторантите, обучаващата катедра създава условия за ефективни контакти с потенциални работодатели и други потребители на кадри и се правят експертни анализи на потребностите на пазара на труда от вътрешни университетски структури. Събира се информация и от успешно реализирани бивши докторанти, както и от съвместни дейности и контакти с представители на бизнеса.

По 2.1.5. Оценяваната докторска програма е съвместима с аналогични програми на университети в страната и чужбина. Независимо от създадените условия, за наблюдавания период не са реализирани докторантски мобилности.

По 2.1.6. Във ВУ са създадени специфични структури и процедури за наблюдение, анализиране, контрол, оценяване и обновяване на учебната документация по докторските програми, които осигуряват надежден мониторинг на състоянието на учебната документация.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

3.1.1.

Във ВСУ се комбинират съвременни форми на преподаване и обучение на докторанти с традиционни форми като курсове и семинари по базовите и по специфичните дисциплини. В обучението на докторанти се използват методи, основани на компютърни и мултимедийни технологии, като напр. интерактивни ресурси (платформа „Smart Future“), платформа за определяне на езиково ниво в он-лайн среда, съвременно технологично осигуряване с мултимедии, електронна дъска, 3D-принтери и др. Докторантите участват в изследователски проекти и комбинират обучението във ВСУ с натрупване на знания и практически умения чрез работа с преподаватели от престижни чуждестранни висши училища, участват в национални и международни научни форуми, разработват и публикуват научни материали.

3.1.2

В обучаващата катедра по ДП „ИУ (индустрия)” се използват две основни форми на обучение – колективна и индивидуална. Колективната форма на обучение е включена в базовия и специализиращия модули на индивидуалния учебен план и обхваща включване в изследователски екипи, работещи по проекти, участие в научни форуми, семинари, майсторски класове и др. Индивидуалната форма на обучение е свързана със самостоятелна работа - събиране на първична информация за дисертационното изследване, проучване на литературни източници, изследвания,

експерименти, обработка на получените теоретични и практически данни, обобщения и анализ на резултатите от проучванията.

Обучаващата катедра е разработила и издала специфични за ПН 3.7, в т.ч. за ДП „ИУ (индустрия)“, академични ръководства с правила и изисквания за проект за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка и за разработване на дисертационен труд и на автореферата към него.

3.1.3.

Отчитането на резултатите от работата на докторантите и контролът на качеството на дейността се осъществява периодично според заложеното разпределение в индивидуалния учебен план. Докторантите разработват публикации по темата на дисертацията и представят резултати от изследванията си на вътрешноуниверситетски, национални и международни научни форуми. При провеждане на вътрешни одити обект на проверка е и документацията на докторантите и спазването на всички процедури съгласно Наредба №12 и изпълнението на индивидуалните учебни планове на докторантите.

3.1.4.

Правилата и процедурите за проверка и оценка на знанията и уменията на докторантите са систематизирани и оповестени на уеб страницата на ВСУ в секция „Докторанти“. Резултатите на докторантите в базовия и специализиращия модул се оценяват от изпитни комисии от трима хабилитирани преподаватели по предварително оповестени конспекти и методика на оценяване. За успешно положени се считат изпитите, завършили с оценка най-малко „Много добър 4,50“. Предварителното обсъждане на дисертационен труд се осъществява пред КС, защитата на дисертационния труд пред научно жури, процедурите за провеждането им са подробно описана в Наредба 12 на ВСУ. Апробирането на резултатите служи и като оценка за актуалността на проблематиката, коректност на получените резултати и възможностите за развитие на научния труд.

3.1.5.

Във ВСУ има приет „Етичен кодекс за академично единство“, публикуван на сайта на университета и действаща Комисия за академична етика и академично единство. За акредитационния период няма постъпили жалби към Комисията, вкл. и от докторанти. Проблеми, свързани с обучението на докторанти, могат да бъдат обсъждани и решавани от КС, ФС и университетското ръководство. Няма постъпили жалби от докторанти, обучаващи се в ДП „ИУ (индустрия)“ в администрацията на катедра „Администрация, управление и политически науки“, факултет МИА и Институт за обучение на докторанти.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 3:

По 3.1.1. При подготовката на докторантите по ДП „ИУ (индустрия)“ успешно се съчетават традиционни и съвременни образователни и научни форми и методи,

които са адекватни на програмата и на научното направление и са в съответствие със съвременните постижения в тази научна област.

По 3.1.2. Обучението на докторантите в оценяваната ДП се осъществява в индивидуални и колективни форми, планира се и се извършва в съответствие с индивидуалния учебен план, координира се и се наблюдава от научния ръководител.

По 3.1.3. Докторантите подлежат на ежегодна атестация, в която биват оценявани за изпълнение на всички етапи от обучението съгласно индивидуалните учебни планове. Предложенията на катедрата за атестационна оценка се утвърждават от ФС. При вътрешните одити по СУК се проверява документацията на докторантите и спазване на процедурите.

По 3.1.4. Постиженията на докторантите от ДП се оценяват по ясно регламентирани и публично оповестени в нормативните документи на ВСУ критерии. Оценяването е в различни направления: полагане на докторантски изпити, научноизследователска работа, вътрешни обсъждания и защиты на дисертационния труд, научни публикации, ежегодна атестация и др.

По 3.1.5. Във вътрешната нормативна уредба на ВСУ има разписани правила и функционират специализирани органи, които разглеждат сигнали и жалби от докторанти. За оценявания период не са постъпвали сигнали за установени нередности.

СТАНДАРТ 4 ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

4.1.1

Приемът, обучението и защитата на дисертационен труд от докторантите от ДП „Икономика и управление (индустрия)” във ВСУ се осъществява съобразно изискванията на ЗВО, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, утвърдените от НАОА критерии за програмна акредитация на докторска програма и Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторанти. Приет е набор от вътрешнонормативни документи, обхващащи всички етапи на “жизнения цикъл” на докторанта във ВСУ – Институционална политика за осигуряване на качеството; Правилник за дейността на ВСУ „Черноризец Храбър”; Наредба за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” на ВСУ; Наредба за учебната дейност; Наредба за научноизследователска дейност.

Съгласно вътрешнонормативните документи, процедурата за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми се осъществява на няколко нива: Ръководител катедра/Катедрен съвет,

Декан/Факултетен съвет, Директор на институт за обучение на докторанти/Институт; Зам.-ректор, Ректор/Академичен съвет.

Основното звено, което отговаря за обучението през всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта е катедрата/Катедреният съвет. Цялостната дейност по организиране и координиране на процеса по набиране, обучение и подготовка за защитата за получаване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“ на български и чуждестранни докторанти и свързаната с това научноизследователска и научно-приложна дейност се осъществява от Институтът за обучение на докторанти.

Обучението в докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ във ВСУ се извършва само в самостоятелна форма на обучение по индивидуален план. През периода на обучение докторантите изпълняват всички свои ангажименти съгласно утвърдения им индивидуален учебен план.

Приети и публично оповестени са правилата и процедурите, в съответствие с които се проверяват и оценяват знанията и уменията на докторантите. В Наредбата за придобиване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“ са формулирани условията, на които трябва да отговаря дисертационният труд за присъждане на ОНС „доктор“, критериите за изготвяне на рецензии и становище за оценяване на представените от докторантите дисертационни трудове за защита пред научно жури.

4.1.2

Във ВСУ се провежда научно-изследователска политика, насочена към осигуряване на възможности за включване на докторантите в изпълнението на изследователски проекти. Правилата за това са регламентирани в Наредбата за управлението и организацията на научноизследователската дейност и Наредбата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ във ВСУ. Утвърдени са Концептуален модел за трансформация на НИД на университета, Визия за пазарна ориентация на научноизследователската и консултантска дейност във ВСУ, Процедура за използване на средствата от фонд „Интернационализация“ и фонд „Научни изследвания“ на ВСУ.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ се насърчава и подкрепя участието на докторантите в научни конференции у нас и в чужбина, кръгли маси и други научни форуми. Осигурява им се възможност да публикуват резултати от научноизследователската си дейност в периодичните и други издания на ВСУ, в организирани от ВСУ конференции и др.

За оценявания период, са регистрирани 6 участия на докторанти от докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ в изследователски проекти, като от тях пет са участия в международни проекти и едно участие в национален проект. Относителният дял на докторантите, участвали в изследователски проекти от общия брой на докторантите е между 11,2% и 25%.

4.1.3.

Във ВСУ са налице възможности за осъществяване на докторантска мобилност. Нормативният документ, който урежда реда за реализация на изходяща мобилност е „Вътрешни инструктивни правила за управление на дейност „мобилност на студенти и персонал в сферата на висшето образование“ по програма “Еразъм+”.

Информацията относно възможностите за участие в изходяща мобилност, редът за провеждането ѝ, както и списъкът с партниращи университети са публично достъпни. През разглеждания период, докторанти от оценяваната докторска програма не са реализирали изходящи мобилности. За отчетния период са сключени междуинституционални споразумения по програма Еразъм с повече от 20 програмни държави, както и договори за сътрудничество с други ВУ.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ има необходимите условия и са осигурени възможности за участие на докторантите в различни национални и международни форуми. Публично се оповестява провеждането на предстоящи научни форуми и изследователски проекти. Информацията се публикува в интернет страницата на ВСУ. Основно поле за изява на обучаващите се във факултет МИА се явява провежданата конференция „Наука и бизнес за интелигентно бъдеще“.

През оценявания период са налице 33 участия) на докторанти от докторската програма в научни форуми (от тях, 20 участия в чужбина).

4.1.4

Дейността по регистриране хода по докторантурата се осъществява от Института за обучение на докторанти. Към него е създаден информационен масив, който постоянно се актуализира и включва следните бази данни: картотека и научни досиета на докторантите; база данни на лицата, които са участвали като членове на научно жури по процедури на ВСУ; регистрационна книга на лицата, получили дипломи във ВСУ за образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“; копия от нормативно предвидената информация за придобиване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“.

Всички въпроси, свързани с обучението на докторантите надлежно се отразяват в протоколите на катедрените и факултетните съвети, съгласно установените правила.

В ПН 3.7. „Администрация и управление“, системно се инициират действия за поддържане на връзка и за проследяване реализацията на докторантите.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 4:

По 4.1.1. Във ВСУ „Черноризец Храбър“ са изградени структури и са разработени вътрешнонормативни документи, обхващащи всички етапи от „жизнения цикъл“ на докторанта – от приема, през обучението до неговата реализация.

По 4.1.2. Във ВСУ са създадени правила и са осигурени възможности за включване на докторанти в изпълнение на изследователски проекти. Регистрирани са 6 участия на докторанти от докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“ в изследователски проекти, като от тях пет са участия в международни проекти и едно участие в национален проект.

По 4.1.3. Във ВСУ са налице възможности за осъществяване на докторантска мобилност и участие в различни национални и международни форуми. Публично се оповестява провеждането на предстоящи научни форуми и изследователски проекти. През разглеждания период, докторанти от оценяваната докторска програма не са реализирали изходящи мобилности.

4.1.4. Във ВСУ е налице административна система за регистриране на хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти. Дейността по регистриране на хода на докторантурата се осъществява от Института за обучение на докторанти.

СТАНДАРТ 5 ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Висшето училище има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

5.1.1

ВСУ има работеща политика за подбор и развитие на качествен академичен състав за подготовка на докторантите, която съответства на стратегията на висшето училище. Разработени са специфични вътрешни нормативни документи, съответстващи на ЗВО, ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. Основните от тях са: Правилник за устройството и дейността на ВСУ, Наредба за академичния състав, Наредба за управление и организация на научноизследователската дейност, Вътрешни правила за организация на работната заплата. Създадена е Комисия за развитие на академичния състав, която проследява динамиката на кадровото развитие, осигуряването на учебния процес с висококвалифицирани преподаватели, създаването на условия за научно израстване на кадрите и др.

През учебната 2021/2022 общата численост на академичния състав на ОТД в катедра „Администрация, управление и политически науки (АУПН)“ е 16 преподаватели, всички на първи ОТД. От тях 14 са хабилитирани, в т.ч. 2 професори и 12 доценти, а 2 са нехабилитирани, в т.ч. 1 асистент доктор и 1 асистент. От академичния състав на катедрата 13 души (81%) са с квалификация по ПН 3.7, а останалите 19% са с квалификация по ПН 3.3 Политически науки (2 души) и ПН 2.3 Философия (1 човек). От хабилитираните преподаватели 2 професори и 9 доценти са с академична длъжност по ПН 3.7. Един доцент в катедрата има хабилитация по ПН 3.8 „Народно стопанство (регионална икономика и администрация)“. 54% от преподавателите с квалификация по ПН 3.7 са с придобита академична длъжност и научна степен извън сферата на материалното производство (6 хабилитирани и 1 нехабилитирано лице). С квалификация по оценяваната докторска програма 46% от преподавателите са с квалификация по ПН 3.7, равняващо се на 37,5% от всички преподаватели в катедра АУПН. Този не висок дял преподавателите с квалификация по ПН 3.7 извън сферата на материалното производство кореспондира с

констатираното наличие на теми на дисертационни трудове на докторанти, които са извън направлението на докторската програма (индустрия). Относителният дял на хабилитирания състав е 87,5%, което осигурява достатъчен опит в научните изследвания и обучението на докторанти. Делът на нехабилитираните преподаватели в катедрата е 12,5% - двама асистенти, един от които с докторска степен. Средната възраст на преподавателите в научното звено е 51,7 години, като на хабилитираните е 52,2 години, а на нехабилитираните е 48,5 години. Хабилитираните лица намаляват от 14 през 2016 г. на 11 в края на 2021, а нехабилитираните – от 4 на 2. Научното ръководство на докторантите е разпределено между хабилитирания състав по следния начин – един от тях има 5 докторанта, двама преподаватели ръководят по трима докторанти, а останалите преподаватели имат по един или двама докторанти. За обучението на докторантите се привличат и преподаватели от сродни катедри с доказана квалификация в конкретната област.

Ръководството на ВСУ прилага прозрачни и публично оповестени процедури за регулярно атестиране на преподавателите. За периода от 2016 г. до 2020 г. в обучаващата катедра са извършени 11 атестационни процедури, всички те с положителен резултат с много добра оценка. За периода са обявени и успешно финализирани 4 конкурса за заемане на академични длъжности – 3 за доцент и 1 за професор в областта на докторската програма.

5.1.2

Преподавателският състав на ОТД, осигуряващ обучението по докторската програма, осъществява разнообразна научноизследователска дейност вкл. изследователски проекти, участия в национални и международни научни форуми, публикуване на научни материали, цитируемост на публикациите и др. За това допринася провежданата от ВСУ политика на насърчаване на НИД чрез осигуряване на подходящи организационни, материални и финансови условия.

През оценявания период хабилитираните и нехабилитираните преподаватели от обучаващата катедра са участвали общо в 8 проекта (1 вътрешен и 7 международни). Годишният им брой варира между 5 и 3 с тенденция към намаляване. Броят участия на преподаватели от катедрата в тези проекти варира между 9 и 6 отново с тенденция към намаляване. Средният брой участия на един преподавател и относителният дял на участвалите преподаватели се променят по аналогичен начин – от 0,50 участия на един преподавател през 2016 г. на 0,46 през 2021 г., и съответно от 50% през 2016 г. на 46,2% относителен дял на участвалите преподаватели през 2021 г. Преобладават участията в международни проекти (87,5%), като в тях са включвани и докторанти от оценяваната ДП.

За периода от 2016 до 2021 г. преподавателите от обучаващата катедра имат общо 86 участия в научни форуми, като 34% от тях са в страната и 66 % в чужбина. Участието в научни форуми общо и средно на един преподавател бележи значителен спад - от 21 участия през 2016 г. (1,17 среден брой на един преподавател) до 8 участия

за 2021 г. (0,62 един човек). При чуждестранните участия спадът е от 14 в началото на периода на 7 в края на периода. Аналогична тенденция има и при средния брой участия на един преподавател – от 0,78 през 2016 г на 0,54 през 2021 г.

Хабилитираните и нехабилитираните преподаватели от катедрата за периода 2016-2021 г. имат общо 178 научни публикации – 92 бр. (52%) в страната и 86 бр. (48%) в чужбина. От всички публикации у нас 8 са монографии, 5 студии, 33 статии, 29 доклади и 17 учебници и помагала. Броят публикации без учебници и учебни помагала е 161. В посочените 30 броя публикации в приложения „Списък с публикации на преподаватели на първи ОТД в реферирани издания“ има публикации, които не са ясно обвързани с проблематиката на докторската програма – индустрия. В чужбина са публикувани 29 статии и 57 научни доклада. Средният брой публикации на един преподавател годишно варира – първо намалява (от 1,11 през 2016 до 0,76 през 2108), достига 1,06 през 2019 и после пак започва да намалява, достигайки 0,69 през 2021 г. От публикациите в България преобладават научните статии (36%), а в чужбина най-много са научните доклади – 66%. За разглеждания период академичният състав има 110 публикации в реферирани и индексирани научни издания, което означава средно по 1,12 публикации на 1 преподавател годишно. Броят на тези публикации бележи тенденция на трайно намаляване, като за последните две години този спад е почти двоен спрямо 2016 г. В издания с импакт фактор и импакт ранг са публикувани 9 бр. научни разработки за период от 6 години, или средно 1,5 на година. Заключение относно публикационната активност на преподавателите от докторската програма за периода е, че и в България, и в чужбина се отчита тенденция на спад, като в чужбина спадът е повече от 50%.

Данните за цитируемост на публикациите в разглеждания период варират, като са най-много в средата на периода (2018-2019). От 2016 до 2021 г. са установени общо 365 цитирания в страната и чужбина, като броят им нараства от 34 през 2016 г. на 174 през 2019 г., а после спада до 29 за 2021 г. Същата тенденция първо на нарастване, а после на спад се наблюдава и при цитиранията средно на един преподавател – нараства от 1,89 на 10,88 и после спада до 2,23. От всички цитирания, 53 бр. (14%) са в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science). Първоначално броят на цитиранията в издания с импакт фактор и импакт ранг нараства – от 4 през 2016 г (0,22 средно на един преподавател) достига до 14 цитирания през 2020 г. (средно 0,03 на един преподавател) и спада до 4 цитирания през 2021 (средно 0,31 на един преподавател).

Преподавателите от обучаващата катедра се възползват от осигурените възможности за академична мобилност. За разглеждания период те са осъществили 4 изходящи мобилности, по „Еразъм+“ всички с цел преподаване. Академичният състав е реализирал 4 пъти повече мобилности по други международни споразумения – общо 16, всички с цел обучение. В оценявания период са реализирани 7 входящи мобилности, всичките с цел преподаване.

5.1.3.

Всички хабилитирани преподаватели от ПН 3.7 са участвали в научни журита за придобиване на НС „доктор на науките” и ОНС „доктор” или за заемане на академична длъжност, както и при изготвяне на рецензии на научни трудове.

Критерий 5.2. Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея

5.2.1

Обучаващата катедра разполага с 4 хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП и 7 хабилитираните преподаватели с компетентност по ДП. Тяхната научноизследователска дейност е представена в таблица по-долу. Както се вижда, публикационната активност е преобладаващо насочена към издания без импакт фактор или импакт ранг. Само 3,6% от публикациите на хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП са в такива издания.

Научноизследователска дейност на хабилитираните преподаватели в ДП „Икономика и управление (индустрия)” за периода на акредитация

Преподавател и, бр.	Публикации, бр.			Цитирания в издания с импакт фактор или импакт ранг, бр.*	Участия в научни проекти, бр.			
	В издания с импакт фактор или импакт ранг*	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо		Национални	Международни	Вътрешно-институционални	Общо
Хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП – 4	2	54	56	2	-	12	-	12
Хабилитирани преподаватели с	7	61	68	51	-	9	2	11

	кТ ранг*								
24	6	85	91	1	5	-	8	20	5

*в SCOPUS и Web of Science

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 5:

По 5.1.1. Обучението в ДП „ИУ (индустрия)“ се осъществява от 14 хабилитирани и 2 нехабилитирани преподаватели на ОТД, 13 от които с научни степени и академични длъжности по ПН 3.7. Констатира се, че 37,5% от академичния състав е с квалификация, пряко свързана с профила на ДП – индустрия, защото 7 души от обучаващата катедра са с придобита академична длъжност по ПН 3.7, но извън сферата на материалното производство. През наблюдавания период се наблюдава спад в броя на хабилитираните преподаватели от 14 на 11, както и в броя на нехабилитираните – от 4 на 2. Броят на професорите в научното звено е 2, а доцентите 12, с тенденция към намаляване на професорите с 1 и намаляване на доцентите с 2. Съотношението между хабилитиран и нехабилитиран състав е 87,5:12,5, а средната възраст е 51,7 години. Научното ръководство на докторантите е сравнително равномерно разпределено между преподавателите от обучаващото звено.

По 5.1.2. В обучаващото звено има нормативно регламентираният минимум от преподаватели с квалификация по ДП. Преподавателите от катедрата развиват и повишават своите компетенции, създавайки продуктивна академична среда за качествено докторантско обучение. Имат разнообразна НИД, вкл. проекти, участия в научни форуми, публикации и цитируемост, вкл. в издания с импакт фактор и импакт ранг. През акредитационния период се наблюдава тенденция на спад в годишния брой научни проекти, в средния брой участия в тях и в относителния дял на участвалите преподаватели. Спад има и при участията на преподаватели от докторската програма в научни форуми. Същата тенденция на спад се наблюдава и в публикационната активност на преподавателите от докторската програма – по-ясно изразена при публикациите чужбина (като абсолютен брой и средно на един преподавател). Преподавателите от обучаващата катедра са реализирали академични мобилности, като мобилностите по други международни споразумения надвишават четири пъти отчетените мобилности по програма „Еразъм+“.

По 5.1.3. Академичният състав на обучаващото звено по докторската програма има разпознаваема експертиза и успешна дейност в професионални и бизнес

организации, чуждестранни университети и институции, редакционни колегии и пр.

По 5.2.1 Хабилитираните преподаватели с квалификация и с компетентност по ДП демонстрират активно участие в международни По научноизследователски проекти и имат разнообразна научноизследователска дейност, вкл. публикации и цитирания в издания с имакт фактор и импакт ранг. Те не представляват съществен дял от общите им публикации и цитирания, но все пак показват разпознаваемост на тяхната публикационна активност в реномирани издания.

5.2.2 Докторантите от оценяваната ДП са участвали в 6 научни проекта и 28 научни форума, имат 91 публикации, 67% от които са в чужбина, като преобладават статиите (72%). При публикациите в България се наблюдава съществен ръст за периода – от 1 бр. в началото на 13 бр. в края, а при публикациите в чужбина има силно изразена тенденция на спад – от 20 на 1 за същия период. Забелязва се трайна тенденция на намаляване на средния брой публикации на един докторант – от 2,3 през 2016 г на 1,6 през 2021 г. През целия 6-годишен период е отчетена само 1 съвместна публикация на докторанти и преподаватели от обучаващото звено. От всички публикации през периода 6 (6,6%) са в издания с импакт фактор и импакт ранг. Представените данни демонстрират публичното признаване и оценяване на резултатите от изследователската активност на докторантите.

СТАНДАРТ 6 „УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ“ И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ

Критерий 6.1. „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“

6.1.1. ВСУ разполага с подходяща материално-техническа база. Аудиторните зали са с обща площ 5256 кв. м. и 2189 места, като 90 % от залите са пригодени за функциониране и като аудио и видеозали. Специализираните зали, ателиета и лабораториите са с обща площ 5528 кв. м. и 2269 работни места. Компютърните зали, разполагат с инсталиран специализиран лицензиран софтуер и информационни материали – ArchiCAD 17, AutoCAD 2015, Tower 7, Allplan 2008, Revit 9.0, SAP2000 v18, Autocad Revit Architecture 2015, Building Manager 12, Microsoft Azure Dev Tools и др. Студентите и докторантите от ПН 3.7. „Администрация и управление“ използват за целите на обучението си откритият през 2013 г. Център за тренировъчни фирми във ВСУ. Университетът разполага и със спортна база.

На територията на ВСУ функционира безжична мрежа със свободен достъп и неограничен безплатен интернет.

Университетската библиотека е разположена на площ от 450 кв. м. Читателите разполагат с 50 работни места. Организацията на обслужването дава възможност 75 % от фонда да се ползват на свободен достъп за дома, а 25 % – в читалните зали.

6.1.2.

ВСУ подкрепя научноизследователската дейност на докторантите чрез предоставяне на възможности за участие в изследователски проекти, финансирани от фонд „Интернационализация” и фонд „Научни изследвания, осигуряване на преференциални условия за публикуване на статии в университетските издания, осигуряване на възможности за безплатно участие в научните форуми на факултета, участия в обучения за повишаване на квалификацията, както и чрез мобилността и академичния обмен на докторанти по програма „Еразъм +“ и участията в международни екипи при осъществяваната проектна дейност. Факултет „Международна икономика и администрация” и ВСУ като цяло нямат възможност за пряко финансиране на експедиции, теренна работа и творчески командировки на докторантите.

6.1.3.

Докторантите имат свободен достъп до библиотечните фондове на Университетска библиотека. Фондът на Библиотеката е от издания на български език – 81,4 %, на руски език – 11,7%, на английски език – 5,0 %, на други езици – 2,0 %.

Към 30.10.2020 г. фондът на библиотеката е от 113 599 библиотечни документи. За периода юни 2015 – октомври 2020 г. в областта на ПН 3.7. „Администрация и управление“, в т.ч. по проблематиката на ДП „Икономика и управление (индустрия)”, в библиотеката са постъпили 396 нови заглавия.

Библиотеката предоставя за ползване 297 заглавия текуща периодика на хартиен и електронен носител, над 15% от които са тематично ориентирани към управлението на бизнеса и публичния сектор.

От м. септември 2017 г. на уеб страницата на библиотеката е качен модул „Справка за цитиранията на преподавателите от ВСУ“, който дава възможност на авторите самостоятелно да правят справка за цитиранията си, описани в каталога на библиотеката.

Ползвателите на Университетската библиотека имат осигурен достъп до пълно текстовите бази данни на EBSCO Publishing, JSTOR, правно-информационната система АПИС чрез платен годишен университетски абонамент, както и до базите данни, лицензирани от Министерството на образованието: Web of Science, Science Direct, Scopus.

Библиотеката периодично предоставя на своите читатели временен безплатен достъп до пълнотекстови бази данни като CABI, ProQuest, Oxford Journals, Alexander Street Press, издателство Springer и др.

6.1.4.

На докторантите са осигурени възможности за включване в организирани от ВСУ, Факултет „Международна икономика и администрация” и катедра

„Администрация, управление и политически науки” конференции, майсторски класове, семинари и др.

Издателската дейност във ВСУ се осигурява от Университетското издателство. В издателския център на ВСУ към м. октомври 2020 г. са издадени 723 заглавия, които са регистрирани и депозирани с ISBN в Народната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий”. Периодичните издания на ВСУ са 20, в т. ч. 15 са регистрирани със собствен ISSN. Всички периодични издания на ВСУ, както и някои текущо издавани заглавия (общо 46 заглавия), са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД. Научните трудове се популяризират и чрез електронното списание на ВСУ „e-Journal VFU”, което също е включено в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД.

Общият брой на публикациите на докторантите за получаване на ОНС „доктор” от докторска програма „Икономика и управление (индустрия)” (включително в сборниците от конференции), защитили дисертациите си и отчислени с право на защита в периода 2016 - 2021 г. е 91 публикации (30 публикации в страната и 61 публикации в чужбина) или 3,7 публикации на 1 докторант.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 6:

По 6.1.1. ВСУ разполага с подходяща материално-техническа база, включваща аудитории, кабинети, лаборатории и специализирани центрове, които са оборудвани със съвременна и адекватна на образователните потребности компютърна и мултимедийна техника.

По 6.1.2. ВСУ подкрепя научноизследователската дейност на докторантите чрез предоставяне на възможности за участие в изследователски проекти, осигуряване на преференциални условия за публикуване на статии в университетските издания, осигуряване на възможности за безплатно участие в научните форуми на факултета, участия в обучения за повишаване на квалификацията, както и чрез мобилността и академичния обмен на докторанти по програма „Еразъм +“.

По 6.1.3. Библиотеката на ВСУ предоставя на докторантите широк достъп до научни издания и бази данни, необходими за тяхната научно-изследователска дейност.

По 6.1.4. ВСУ поддържат достатъчен брой разнообразни форми за популяризиране на резултатите от изследователската дейност на академичния състав и докторантите.

СТАНДАРТ 7 „УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА“

Критерий 7.1. „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“

7.1.1.

Във ВСУ към Института за обучение на докторанти е създаден информационен масив, който непрекъснато се актуализира. Институтът дава информация за процедурите по кандидатстване, прием, обучение и защита по акредитираните докторски програми, осъществява връзка и административно обслужване между преподаватели, докторанти и други заинтересовани страни.

Във ВСУ е изградена и е публично оповестена институционална политика за осигуряване на качеството. Регламентирана в Правилника за дейността на ВСУ и в Наредбата за придобиване на ОНС „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ е процедурата за одобряване и обновяване на докторски програми.

Докторантите дават оценката за удовлетвореността си от качеството на обучението с отчети, които се представят на катедрени съвети и се обсъждат от академичния състав.

Във ВСУ са създадени условия за активно използване на съвременни форми на обучение и на докторантското търсене, като: система за електронно обучение; библиотечни и информационни източници; платформата Smart Future.

Кариерното развитие се проследява чрез различни информационни канали: университетската система „Алумни“, Клуба на докторанта, Клуба на възпитаника на ВСУ.

7.1.2.

Контролът за постигане на декларираните от академичното ръководство цели по качеството се извършва най-малко веднъж годишно чрез Преглед на ръководството. Прегледът е оценка на академичното ръководство за състоянието и адекватността на системата по качество и на съответствието ѝ с политиката по качество и с определените цели.

Съгласно процедура „Вътрешни одити“, всяко звено на ВСУ подлежи на одитиране веднъж годишно, въз основа на график, утвърден от Ректора. В докладите за ПН 3.7 няма констатирани несъответствия. Въз основа на направените препоръки от вътрешните одити се предприемат коригиращи и превантивни действия.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 7:

По 7.1.1. ВСУ разполага с организация за управление на информацията, изразяваща се в използване мнението на външни заинтересовани страни; процедури за одобряване и обновяване на учебната документация; проследяване успеваемостта и реализацията на докторантите.

По 7.1.2. Академичното ръководство на ВСУ най-малко веднъж годишно прави преглед на състоянието и адекватността на системата по качество и на съответствието ѝ с политиката по качество и с определените цели.

СТАНДАРТ 8 „ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА“

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за: - приети документи и учебна документация на докторската програма; - решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; - решения от академични и факултетни съвети; - проведени университетски форуми с участието на докторанти

8.1.1.

Във ВСУ се поддържа постоянна информираност за докторските програми чрез: сайта на ВСУ, секция „Докторанти“, където е поместена информация обхващаща „жизнения цикъл“ на докторанта; секции „Акредитация и сертификати“ и „ECTS гид“, където е поместена информация за акредитирани докторски програми.

Процедурата по приема и обучението по докторските програми на ВСУ, както и за защитата на дисертационни трудове е достъпна на официалната интернет страница на ВСУ.

8.1.2.

ВСУ реализира програми за мобилност по програма „Еразъм+“. Подробна информация за възможностите за мобилност е предоставена на сайта на ВСУ. Всички докторанти могат се възползват от възможностите за академичен обмен в страната и чужбина. ключени са 47 междууниверситетски и международни договори за академична мобилност.

8.1.3.

ВСУ предлага много добри условия за научни публикации, което е важно условие за успешната работа на докторантите. За популяризиране на иновационните резултати от изследователския труд на академичния състав, на студентите и на докторантите, ВСУ поддържа следните научни издания: Научен алманах, Годишник за научна продукция, Списание "Globalization, the State and the Individual", електронно издание e- Journal, сборници от научни форуми, конференции и др. Ръководството на ВСУ, на факултета и на обучаващата катедра подкрепя участието на докторанти в международни изяви по специалността.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 8:

По 8.1. ВСУ и обучаващото звено осигуряват процедури и прилагат практики за публикуване на информация за възможностите и постиженията на докторската програма в достъпен вид с необходимата публичност, коректност и прозрачност.

По 8.1.2: Информация за възможностите за мобилност на докторантите се публикува своевременно на сайта на ВСУ. Налице са значителен брой университети партньори, в които докторантите по ДП „Икономика и управление (индустрия)“ могат да осъществят международна мобилност по програма „Еразъм +“

По 8.1.3: Иновационните резултати по ДП са публикувани в различни научни издания на ВСУ (Научен алманах, Годишник за научна продукция, Списание "Globalization, the State and the Individual", електронно издание e- Journal, сборници от научни форуми, конференции и др.) и са представени на множество научни събития.

Творческите постижения на докторантите се популяризират сред академичната общност и обществеността чрез публикуване на съобщения на сайта на ВСУ, в страницата на ПН 3.7. „Администрация и управление” и в медиите.

СТАНДАРТ 9 ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

9.1.1.

Във ВСУ се осъществява наблюдение, контрол и оценка на състоянието на учебната документация на докторските програми в съответствие с разработените специфични процедури и вътрешнонормативни документи, вкл. СУК. Мониторингът включва оценка на: съдържанието на програмата, променящите се потребности на обществото; натовареността, развитието и завършването на докторантите; ефективността на процедурите за оценяване на докторантите; очакванията, потребностите и удовлетвореността на докторантите по отношение на програмата; средата на обучение, формите за подкрепа и пригодността им за определени цели на програмата.

Най-съществената актуализация на ДП „ИУ (индустрия)“ е направена през 2015-2016 г. в резултат на мащабен проект, целящ анализ на потребностите на пазара на труда и на образователния пазар в България.

Етапите, през които се преминава до защита пред Научно жури, подлежат на планиране, мониторинг и контрол на изпълнението, съгласно процедурите на Наредба №12 за придобиване на ОНС „доктор” и НС „доктор на науките”.

9.1.2.

Във ВСУ са разработени и се прилагат утвърдени процедури, чиято крайна цел е повишаване ефективността на докторските програми. Заложените в СУК инструменти имат определящо значение за предприемане на дейности, целящи усъвършенстване на докторантските програми. В повечето случаи извършените одити задават препоръки за подобряване на дейността. По време на проведените одити през акредитационния период не са констатирани несъответствия в учебната документация на ПН 3.7 „Администрация и управление”, в т.ч. и на докторската програма по „ИУ (индустрия)“, поради което направлението не е било в процедура за коригиране на несъответствия.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт 9:

По 9.1.1. На университетско и катедрено ниво е осигурен периодичен мониторинг на оценяваната докторска програма с цел да се събира и анализира информация за необходимостта от нейната актуализация и усъвършенстване. По

9.1.2. ВУ осигурява процедури и практики за планиране и организация на дейностите по повишаване ефективността на докторските програми. Това е в съответствие с вътрешните нормативни актове и се осъществява на катедрено, факултетно и институционално равнище.

СТАНДАРТ 10 ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

10.1.1. Във ВСУ е изградена и успешно се прилага СУК.. Планира се и ежегодно се провежда вътрешен одит във всички основни структурни звена. През периода 2016 г. – 2021 г. са планирани и проведени седем вътрешни одита. Резултатите от вътрешните и външните одити се обсъждат регулярно на заседания на Академичния съвет, Катедрения съвет на катедра „Администрация, управление и политически науки” и Факултетния съвет на факултет „Международна икономика и администрация“.

За периода 2016-2021 г., международната сертифицираща организация ВВС е провела седем външни одити във ВСУ. От тях, Факултет "Международна икономика и администрация", съответно обучаващата катедра и ДП Икономика и управление (индустрия) са били обект на одитиране четири пъти - през 2016, 2017, 2019 и 2021 г. Не са установени несъответствия и няма отправени препоръки.

При програмната акредитация на докторска програма „Икономика и управление (индустрия)” от ПН 3.7 „Администрация и управление” във ВСУ, Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА е направила две препоръки. Катедра „Администрация, управление и политически науки е предприела мерки и изпълнява препоръките на НАОА.

Констатации на ПК по изпълнение на Стандарт :

По 10.1.1. ВСУ осъществява планирани дейности за самооценка и външна оценка. За периода 2016 -2021 г., факултет „Международна икономика и администрация”, в т.ч. обучението на докторанти по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)” от ПН 3.7. „Администрация и управление” е бил обект на проверка при четири външни одита, които не са установили несъответствия и няма отправени препоръки. Ръководството на ВСУ веднъж в годината прави преглед и оценка на състоянието, адекватността и ефективността на СУК. Ежегодно се провеждат вътрешни одити, резултатите от които се обсъждат регулярно на заседания на Академичния съвет, Катедрения съвет на катедра „Администрация, управление и политически науки” и Факултетния съвет на факултет „Международна икономика и администрация“.

IV. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ (ИНДУСТРИЯ)” ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.7

„АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ“.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Значим брой участия на докторанти в международни изследователски проекти.	Липса на доктуранти, обучавани в редовна и задочна форми на обучение.
Висок броя публикации на докторантите в издания с импакт фактор.	Голяма част от дисертационни трудове, са в тематични области, извън обхвата на докторската програма.
Добри контакти с бизнеса и други потребители на кадри, което служи за основа при актуализиране на учебната документация и спомага за свързване на изследователската дейност с реалния бизнес.	По-голямата част от преподавателите в ПН 3.7 са с квалификация извън сферата на материалното производство.
	През разглеждания период няма реализирана мобилности от докторантите.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, ПКСНУ предлага на Акредитационния съвет да се даде акредитация на докторска програма „Икономика и управление (индустрия)” от професионално направление 3.7 „Администрация и управление“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър” .

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКИ

1. Да се предприемат мерки за прием и обучение на докторанти в редовна и задочна форма.

Срок: постоянен

2. Да се поддържа съответствие между темите на Дисертационните трудове и тематичния обхват на докторската програма.

Срок: постоянен

3. Да се увеличи броя на преподаватели с квалификация по докторската програма

Срок: края на 2024 г.

4. Докторантите да реализират академична мобилност.

Срок: постоянен

Председател на ПКСНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Преподаватели на ОТД, осигуряващи обучението по докторската програма „Икономика и управление (индустрия)“, по години за периода 2016 – 2021 г.

Показател	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Общ брой на преподавателите, осигуряващи обучението по ДП	18	18	18	17	15	13
Преподаватели на първи ОТД						
1. Хабилитирани лица (бр.), в т.ч.:	14	14	13	14	13	11
1.1. Професори (бр.)	3	3	3	2	3	2
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	16,7	16,7	16,8	11,8	20,0	15,4
1.2. Доценти (бр.)	11	11	10	12	10	9
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	61,6	61,1	55,5	70,6	66,7	69,2
2. Нехабилитирани (бр.), в т.ч.:	4	4	4	2	2	2
2.1. Гл. асистенти	-	-	-	-	-	-

Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
2.2. Асистенти, в т.ч:	4	4	4	2	2	2
с ОНС „доктор”	3	3	3	1	1	1
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	22,2	22,2	22,2	11,8	13,3	15,4
2.3. Старши преподаватели	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
2.4. Преподаватели	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
Общ брой на преподавателите на първи ОТД:	-	-	-	-	-	-
Преподаватели на втори ОТД						
1. Хабилитирани лица (бр.), вкл.:	-	-	1	1	-	-
1.1. Професори (бр.)	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
1.2. Доценти (бр.)	-	-	1	1	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	5,5	5,8	-	-
2. Нехабилитирани (бр.), вкл.:	-	-	-	-	-	-
2.1. Гл. асистенти	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
2.2. Асистент, в т.ч:	-	-	-	-	-	-
с ОНС „доктор”	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
2.4. Старши преподаватели	-	-	-	-	-	-
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
2.4. Преподаватели	-	-	-	-	-	-

Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	-	-	-	-	-	-
Общ брой на преподавателите на втори ОТД:	-	-	-	-	-	-

Публикации и цитирания на преподавателите на първи ОТД, осигуряващи обучението в ДП „Икономика и управление (индустрия)“, по календарни години през периода 2016 – 2021 г.

Показатели	Години						Общо
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1. Брой преподаватели на първи ОТД, осигуряващи обучението по ДП	18	18	17	16	15	13	X
2. Публикации в страната – общо,	15	16	11	24	10	16	92
(средно на един преподавател)	0,83	0,89	0,65	1,50	0,67	1,23	5,77
от тях: монографии	-	1	-	7	-	-	8
студии	1	-	1	-	1	2	5
статии	3	2	5	11	5	7	33
научни доклади	7	9	2	6	4	1	29
учебници и учебни помагала	4	4	3	-	-	6	17
3. Публикации в чужбина – общо,	20	18	13	17	9	9	86
(средно на един преподавател)	1,11	1,00	0,76	1,06	0,60	0,69	5,22
от тях: монографии	-	-	-	-	-	-	-
студии	-	-	-	-	-	-	-
статии	6	6	7	7	1	2	29
научни доклади	14	12	6	10	8	7	57
4. Публикации в реферирани и индексирани научни издания	24	22	18	23	12	11	110
(средно на един преподавател)	1,33	1,22	1,06	1,44	0,80	0,85	6,7
5. Публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science)	1	1	1	3	1	2	9
(средно на един преподавател)	0,06	0,06	0,06	0,19	0,07	0,15	0,59
6. Цитирания в научни издания в страната и чужбина – общо	34	36	54	174	38	29	365
(средно на един преподавател)	1,89	2,00	3,18	10,88	2,53	2,23	22,71

в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг(в SCOPUS и Web of Science)	4	4	13	14	14	4	53
(средно на един преподавател)	0,22	0,22	0,76	0,88	0,93	0,31	3,32